।।ଅଷ୍ଟଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍(୪୮)ଅଧ୍ୟାୟ ।।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ, ପରୀକ୍ଷାରେ ଶେବଡ଼େଙ୍କ ସଫଳତା, ବାବାଙ୍କ ସତ୍ୟ ବଚନ ଓ ସନ୍ତାନ ଦାନ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ହେମାଡପନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସାଇବାବା ଗୁରୁ ନା ସଦ୍‌ଗୁରୁ ? ପୁଣି ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ ନିମ୍ନପ୍ରକାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ : ଯିଏ ବେଦ, ବେଦାନ୍ତ ତଥା ଷଡ଼ଶାସ୍ତ୍ରର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଯିଏ ନିଜର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକରି ସହଜ ମୁଦ୍ରା ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ରହ୍ମ ବିଷୟରେ ମଧୁର ପ୍ରବଚନ ଦିଅନ୍ତି, ଯିଏ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରଦୀକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି ତଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଫଳଶ୍ରୁତିର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଯିଏ କେବଳ ନିଜର ବାକ୍‌ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନର ଅନ୍ତିମ ଧ୍ୟେୟ ସମ୍ପର୍କରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ନିଜର ଆତ୍ମାନୁଭୂତି ହୋଇନାହିଁ, ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁବାଚ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ।

ଯିଏ ନିଜର ଶିକ୍ଷା ଓ ଉପଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଲୌକିକ ଓ ପାରଲୌକିକ ସୁଖରୁ ବିରକ୍ତି ଜାତ କରି ପରେ ଆତ୍ମାନୁଭୂତିର ରସସ୍ୱାଦନ କରାନ୍ତି ତଥା ଯିଏ ଉଭୟ ପୋଥିଗତ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ(ଆତ୍ମାନୁଭୂତି)ରେ ପାରଦର୍ଶୀ ସେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହେବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ । ଯାହାର ନିଜର ଆତ୍ମାନୁଭୂତି ହୋଇନାହିଁ, ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ କିପରି ତା'ର ଶିକ୍ଷା ଦେବ ? ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଠାରୁ କୌଣସି ଲାଭ ବା ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷାର ଲାଳସା ରଖିନଥାନ୍ତି ବରଂ ସ୍ୱୟଂ ତା'ର ସେବା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ରହନ୍ତି । ସେ ଏପରି କେବେ ମନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସେ ମହାନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଅକିଞ୍ଚନ; ବରଂ ତାକୁ ନିଜ ସଦୃଶ ବା ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ ମନେ କରନ୍ତି । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମୌଳିକ ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟରେ ସର୍ବଦା ଶାନ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ କରୁଥାଏ । ସେ କେବେ ଅସ୍ଥିର ବା ଅଶାନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ କି ନିଜ ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଲେଶମାତ୍ର ଗର୍ବ ନଥାଏ । ରାଜା-ରଙ୍କ, ସ୍ୱର୍ଗ-ଅପବର୍ଗ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ।

ହେମାଡପନ୍ତ କହୁଛନ୍ତି ଅତୀତର ଅନେକ ଜନ୍ମର ସଞ୍ଚିତ ଶୁଭଫଳର ପ୍ରଭାବରୁ ହିଁ ଏହିପରି ଜଣେ ମହାନ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଲାଭ ତଥା ତାଙ୍କର କୃପାପାତ୍ର ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ମିଳିଲା । ନିଜର ତାରୁଣ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର କୌଣସି କାମନା ନଥିଲା । ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଲମ ଛଡ଼ା ତାଙ୍କର ଆଉ କିଛି ନଥିଲା । ପରିବାର, ବନ୍ଧୁ, ଘର କି ଆତ୍ମୀୟ କେହି ତାଙ୍କର ନଥିଲେ । ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ସେ

ମନ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହାସଲ କରିଥିଲେ । ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ବୁଲୁଥିଲେ ଏବଂ ସର୍ବଦା ଆତ୍ମଲୀନ ହୋଇ ରହୁଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ **'ମୁଁ ସର୍ବଦା ଭକ୍ତର ପରାଧୀନ ଅଟେ ।'** ଯେତେବେଳେ ସେ ଶରୀରଧାରୀ ଥିଲେ, ସେହି ସମୟରେ ଭକ୍ତମାନେ ଯେଉଁ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ, ତାଙ୍କର ସମାଧିସ୍ଥ ହେବା ପରେ ଆଜି ମଧ୍ୟ, ଯିଏ ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହେଉଛି, ସେହି ପ୍ରକାର ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରୁଛି । ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତ ଏତିକି କେବଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ଯଦି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପ୍ରଦୀପ ତିଆରି କରି ସେଥିରେ ପ୍ରେମର ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରାନ୍ତି ତାହେଲେ ଜ୍ଞାନଜ୍ୟୋତି(ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତକାର) ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଉଠିବ । **ପ୍ରେମର ଅଭାବରେ ଶୁଷ୍କ ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟର୍ଥ ଅଟେ । ଏପରି ଜ୍ଞାନ କାହା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲାଭପ୍ରଦ ହେବ ନାହିଁ ।** ପ୍ରେମର ଅଭାବରେ ସନ୍ତୋଷ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମର ପ୍ରେମ ଅସୀମ ଏବଂ ଅମଳିନ ହେବା ଉଚିତ । ପ୍ରେମର ବର୍ଣ୍ଣନା କିଏ କରିପାରିବ ? ଏହା ତୁଳନାରେ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ତୁଚ୍ଛ । ପ୍ରେମରହିତ ପଠନ, ଶ୍ରବଣ ଓ ଅଧ୍ୟୟନ ନିଷ୍ଫଳ । ପ୍ରେମାଙ୍କୁର ଜାତ ହେଲେ ଭକ୍ତି, ବୈରାଗ୍ୟ, ଶାନ୍ତି ଏବଂ ମୁକ୍ତି ସହଜରେ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ । କୌଣସି ବିଷୟ ପ୍ରତି ବ୍ୟାକୁଳତାର ସହିତ ନଭାବିଲେ ପ୍ରେମ ଜାତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ **ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟାକୁଳତା ଓ ପ୍ରେମ ଅଛି, ସେଠାରେ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ପ୍ରକଟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଭାବରେ ହିଁ ପ୍ରେମ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଏବଂ ତାହା ହିଁ ମୋକ୍ଷର କାରଣ ଅଟେ ।**

ଏବେ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ମୁଖ୍ୟ କଥାକୁ ଆସିବା । ଶୁଦ୍ଧ ମନ କିମ୍ବା କଳୁଷିତ ଭାବ- ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି କୌଣସି ସନ୍ଥଙ୍କର ଚରଣ ଥରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଛି ତାହେଲେ ତା'ର ସୁରକ୍ଷା ନିଶ୍ଚିତ । ନିମ୍ନଲିଖିତ କଥାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ।

।। ପରୀକ୍ଷାରେ ଶେବଡ଼େଙ୍କ ସଫଳତା ।।

ସୋଲାପୁର ଜିଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅକ୍କଲକୋଟର ଶ୍ରୀ ସପଟ୍ନେକର ଓକିଲାତି ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥଲେ । ଦିନେ ଜଣେ ସହପାଠୀ ଶ୍ରୀ ଶେବଡ଼େଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ହେଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ ଆଉ କେତେକ ଛାତ୍ର ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ଏବଂ ପରସ୍ପରର ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ଏଥିରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଶେବଡ଼େଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସବୁଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା, ଏଣୁ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ପରିହାସ କଲେ । ତେବେ ଶେବଡ଼େ କହିଲେ ଯଦିଓ ସେ ଭଲଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହାନ୍ତି ତଥାପି ପରୀକ୍ଷାରେ ନିଶ୍ଚୟ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବେ । କାରଣ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ସାଇବାବା ଅଛନ୍ତି । ଶେବଡ଼େଙ୍କ ଏହି ମନ୍ତବ୍ୟରେ ସପଟ୍ନେକର ବିସ୍ମିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଶେବଡ଼େଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କୋଣକୁ ଡାକି ସେ ପଚାରିଲେ ଏହି ସାଇବାବା କିଏ, ଯାହାଙ୍କ ଉପରେ ତୁମର ଏତେ ବିଶ୍ୱାସ ? ଶେବଡ଼େ କହିଲେ ସେ ଜଣେ ଫକିର । ଶିରିଡ଼ିର

ଏକ ମସଜିଦ୍‌ରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ମହାନ୍ ସତ୍‌ପୁରୁଷ । ଏପରି ଅନେକ ସନ୍ଥ ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । **ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ସଞ୍ଚିତ ସଂସ୍କାର ନଥିଲେ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଦୁର୍ଲଭ ।** ମୋର ତାଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି । ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ନିର୍ଗତ ବଚନ କେବେ ଅସତ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ହିଁ ମୋତେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ମୁଁ ପରୀକ୍ଷାରେ ନିଶ୍ଚିତ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବି । ମୋର ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ତାଙ୍କ କୃପାରୁ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ସଫଳତା ଲାଭ କରିବି । ସପଟ୍ନେକରଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଏପରି ସରଳ ବିଶ୍ୱାସରେ ହସ ମାଡ଼ିଲା ଏବଂ ସେ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଓ ସାଇବାବାଙ୍କର ଉପହାସ କଲେ ।

।। ବାବାଙ୍କ ସତ୍ୟ ବଚନ ।।

ସପଟ୍ନେକର : ସପଟ୍ନେକର ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲେ । ଏହାପରେ ସେ ଅକ୍କଲକୋଟରେ ରହିଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଓକିଲାତି କଲେ । ଦଶବର୍ଷ ପରେ ୧୯୧୩ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଗଳାରୋଗରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ଏହି ଘଟଣାରେ ସେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଆଶାରେ ପଣ୍ଡରପୁର, ଗାଣଗାପୁର ଆଦି ଅନେକ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କଲେ କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ଶାନ୍ତି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବେଦାନ୍ତ ଶ୍ରବଣ କଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ବୃଥା ଗଲା । ଅଚାନକ ବନ୍ଧୁ ଶେବଡ଼େ ତଥା ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଏହାପରେ ଶିରିଡ଼ି ଯାଇ ବାବାଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ସାନ ଭାଇ ପଣ୍ଡିତରାଓଙ୍କ ସହ ମିଶି ସେ ଶିରିଡ଼ି ଗଲେ । ବାବାଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରି ବଡ଼ ପ୍ରସନ୍ନତା ଅନୁଭବ କଲେ । ଯେତେବେଳେ ପାଖକୁ ଯାଇ ପ୍ରଣାମ କରି ଶୁଦ୍ଧ ମନରେ ନାରିକେଳ ଅର୍ପଣ କଲେ ବାବା କ୍ରୋଧିତ ହୋଇ 'ଏଠାରୁ ପଳାଇଯାଅ' ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ । ସପଟ୍ନେକର ମଥାନତ କରି ରହିଲେ ଏବଂ କିଛି ପାଦ ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚିଆସି ବସିପଡ଼ିଲେ । ବାବାଙ୍କ କ୍ରୋଧର କାରଣ ସେ ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ଏବଂ କାହାର ପରାମର୍ଶ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । କେହି ଜଣେ ତାଙ୍କୁ ବାଲାଶିମ୍ପିଙ୍କ ନାମ କହିଲେ । ସପଟ୍ନେକର ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ତାପରେ ଦୁହେଁ ବାବାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ କିଣି ମସଜିଦ୍‌କୁ ଗଲେ । ବାଲାଶିମ୍ପି ନିଜ ହାତରେ ଫଟୋଟି ନେଇ ବାବାଙ୍କ କରକମଳରେ ଅର୍ପଣକଲେ ଏବଂ 'ଏହା କାହାର ଫଟୋ, କୁହନ୍ତୁ ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ବାବା ସପଟ୍ନେକରଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଇସାରା କରି କହିଲେ 'ମୋ ପ୍ରିୟତମର ।' ଏହା କହି ସେ ଜୋରରେ ହସିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ହସିଲେ । ବାବାଙ୍କର ପ୍ରସନ୍ନ ମିଜାଜ ଦେଖି ବାଲାଶିମ୍ପି ସପଟ୍ନେକରଙ୍କୁ ବାବାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ଇସାରା କଲେ । ସପଟ୍ନେକର କିଛି ପାଦ ଆଗେଇଛନ୍ତି, ବାବା ପୁଣି ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ 'ବାହାରି ଯାଅ' ବୋଲି ଚିତ୍କାର କଲେ । ସପଟ୍ନେକର କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ଏବେ କ'ଣ

କରିବେ ? ତାପରେ ଦୁଇ ହାତ ଯୋଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ବାବାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବସିପଡ଼ିଲେ; କିନ୍ତୁ ବାବା ତାଙ୍କୁ ବାହାର କରିଦେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସେ ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ବଡ଼ ନିରାଶ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ବାବାଙ୍କର ଆଦେଶ କିଏ ଟାଳିପାରିବ । ଶେଷରେ ସପଟ୍ନେକର ଭଗ୍ନ ହୃଦୟରେ ଶିରିଡ଼ିରୁ ଫେରିଆସିଲେ । ମନଭିତରେ ସେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଯେ 'ହେ ପ୍ରଭୁ ସାଇ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦୟାର ଭିକ୍ଷା ମାଗୁଛି । ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି ଆଶ୍ୱାସନା ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋତେ କେବେ ଆପଣଙ୍କର ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନର ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ।'

ଶ୍ରୀମତୀ ସପଟ୍ନେକର : ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ବିତିଗଲା; କିନ୍ତୁ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆସିଲା ନାହିଁ । ସେ ଗାଣଗାପୁର ଗଲେ, କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଅଶାନ୍ତି ଆହୁରି ବଢ଼ିଲା । ତାପରେ ସେ କିଛିଦିନ ବିଶ୍ରାମ ନିମନ୍ତେ ମାଲେଗାଓଁ ଗଲେ ଓ ଶେଷରେ କାଶୀ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । କାଶୀ ଯିବାର ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ ଯେ ମାଠିଆ ଧରି ସେ କୂଅକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ଥିବା ନିମ୍ବଗଛ ମୂଳରେ ଜଣେ ଫକିର ବସିଥାନ୍ତି । ମସ୍ତକରେ ତାଙ୍କର ଶିରୋପା ଅଛି । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ଫକିରଜଣକ କହିଲେ 'ପ୍ରିୟ କନ୍ୟା, ଖାଲିଟାରେ କାହିଁକି କଷ୍ଟ କରୁଛ ? ମୁଁ ନିର୍ମଳ ଜଳରେ ତୁମର ମାଠିଆ ଭରିଦେବି ।' ସେ ଭୟ କରିଗଲେ ଓ ଖାଲି ମାଠିଆ ଧରି ଫେରିଆସିଲେ । ଫକିର ତାଙ୍କ ପଛରେ ଆସିଲେ । ଏତିକିରେ ତାଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ସେ ଆଖି ଖୋଲିଲେ । ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ କଥା ସେ ତାଙ୍କର ପତିଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଲେ । ପତି ଏହାକୁ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ମନେ କଲେ ଏବଂ ଦୁହେଁ ଶିରିଡ଼ି ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦ୍ୱାରକାମାୟୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ବାବା ନଥିଲେ । ବାବା ଲେଣ୍ଡିବାଗ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଫେରିବାପଥକୁ ସେମାନେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିରହିଲେ । ଯେତେବେଳେ ବାବା ଫେରିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଶ୍ରୀମତୀ ସପଟ୍ନେକରଙ୍କର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ, କାରଣ ସ୍ୱପ୍ନରେ ସେ ଯେଉଁ ଫକିରଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଆକୃତି ବାବାଙ୍କ ସହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଶିଯାଉଥିଲା । ସେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ହୋଇଗଲେ, ବାବାଙ୍କ ଚରଣରେ ଭକ୍ତିପୂତ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣାମ କଲେ ଓ ଏକଲୟରେ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁବାରେ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ବିନମ୍ର ଭାବ ଦେଖି ବାବା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ । ଏବେ ନିଜର ଚିରାଚରିତ ଶୈଳୀରେ ଜଣେ ତୃତୀୟ ଲୋକକୁ କହିବା ଭଳି ବାବା ନିମ୍ନଲିଖିତ କାହାଣୀ କହିଲେ । 'ମୋର ହସ୍ତ, ଉଦର, ଶରୀର ଓ କମର ବହୁଦିନରୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି । ମୁଁ ବହୁ ଔଷଧ ଖାଇଲି, କିନ୍ତୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା କମୁନାହିଁ । ଔଷଧ ଖାଇ ଖାଇ ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲିଣି । କିନ୍ତୁ ଏବେ ମୁଁ ଏହା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ମୋର ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦୂର ହୋଇଯାଇଛି । ଯଦିଓ ବାବା କାହାର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରିନଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଶ୍ରୀମତୀ ସପଟ୍ନେକରଙ୍କର କାହାଣୀ ଥିଲା । ବାବାଙ୍କ ବଚନ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦୂର

ହୋଇଗଲା ଏବଂ ସେ ଖୁସିରେ ପୂରି ଉଠିଲେ ।

ସନ୍ତାନ ଦାନ : ଏହାପରେ ଶ୍ରୀ ସପଟ୍ନେକର ବାବାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ପାଖକୁ ଗଲେ; କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବଚନରେ ବାବା ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଗତ କଲେ 'ବାହାରି ଯାଅ ।' ଏଥର ସେ ବହୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଆସିଥିଲେ । ସେ ମନେ କଲେ ଯେ ଅତୀତର କୁକର୍ମ ଯୋଗୁ ବାବା ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅପ୍ରସନ୍ନ ହେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଣିକି ନିଜର ଚରିତ୍ର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହେଲେ । ସେ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ ଏକାନ୍ତରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବାବାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବେ ଏବଂ ଅତୀତ କର୍ମ ପାଇଁ କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କରିବେ । ଏପରି ମନେ କରି ସେ ଦୌଡ଼ିଲେ ଏବଂ ବାବାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଲୋଟିପଡ଼ିଲେ । କରୁଣାମୟ ବାବା ତାଙ୍କର ବରଦହସ୍ତ ତାଙ୍କ ମସ୍ତକ ଉପରେ ରଖି ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ । ସପଟ୍ନେକର ସେହି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ ଏବଂ ବାବାଙ୍କର ପାଦସେବା କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଏହାପରେ ଜଣେ ଗଉଡୁଣୀ ଆସିଲା ଓ ବାବାଙ୍କର ପିଠି ସେବା କଲା । ତାପରେ ବାବା ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ ଶୈଳୀରେ ଜଣେ ବଣିଆର କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେ ତାର ଜୀବନର ଅନେକ ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ସହିତ ତା'ର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ରର ଦୁଃଖଦ ମୃତ୍ୟୁ କଥା କହିଲେ, ସପଟ୍ନେକର ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇରହିଗଲେ, କାରଣ ସେସବୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନର ଘଟଣା ଥିଲା । ଟିକିନିଖି ସବୁ ଘଟଣା ବାବା କିପରି ଜାଣିଲେ ତାହା ସେ କଳ୍ପନା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବାବା ଯେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟର କଥା ଜାଣନ୍ତି ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମନରେ ଏପରି ବିଚାର ଆସିଛି, ବାବା ସେହି କଥାଛଳରେ ସପଟ୍ନେକରଙ୍କ ପ୍ରତି ନିରୀକ୍ଷଣ କରି କହିଲେ 'ଏହି ଲୋକ ମୋତେ ଦୋଷ ଦେଉଛି ଯେ ମୁଁ ତା'ର ପୁଅକୁ ମାରିଦେଇଛି । କ'ଣ ମୁଁ କାହାର ପ୍ରାଣ ହରଣ କରେ ? ସେ ମସଜିଦ୍‌କୁ ଆସି କାନ୍ଦୁଛି କାହିଁକି ? ଠିକ୍ ଅଛି ଏବେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କାମ କରିବି । ସେହି ପିଲାକୁ ପୁଣି ତାର ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭକୁ ଆଣିଦେବି ।' ଏହା କହି ବାବା ତାଙ୍କର ବରଦହସ୍ତ ସପଟ୍ନେକରଙ୍କ ମସ୍ତକ ଉପରେ ରଖିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ କହିଲେ 'ଏହି ଚରଣ ବହୁ ପୁରାତନ ଓ ପବିତ୍ର ଅଟେ । ତୁମେ ଏବେ ଚିନ୍ତାମୁକ୍ତ । ମୋ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ରଖ, ଶୀଘ୍ର ତୁମର ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ସପଟ୍ନେକରଙ୍କ ହୃଦୟ ଭାବରେ ପୂରିଗଲା ଏବଂ ଅବାରିତ ଅଶ୍ରୁଧାରାରେ ପୂଜନୀୟ ଚରଣଯୁଗଳକୁ ଧୌତକରି ସେ ଘରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ପୂଜା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାକରି ନୈବେଦ୍ୟ ଆଦି ଆଣି ପତି, ପତ୍ନୀ ପୁଣି ଦ୍ୱାରକାମାୟୀ ଆସିଲେ । ବାବାଙ୍କୁ ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲେ । ମସଜିଦ୍‌ରେ ବହୁ ଭିଡ଼ ଥିଲା, ସପଟ୍ନେକର ବାରମ୍ବାର ବାବାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପ୍ରଣାମ କରୁଥିଲେ । ବାବା କହିଲେ 'ଓଃ, ଏତେ ପ୍ରଣାମର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ? ଭକ୍ତି ତଥା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କରାଯାଉଥିବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରଣାମ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ।' ସେହି ରାତିରେ ସେମାନେ ଚଭାଡ଼ି

ଉତ୍ସବ ଦେଖିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ଏବଂ ବାବା ସେମାନଙ୍କୁ ପାଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ ରୂପରେ ଦର୍ଶନ ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ବାହାରିଲେ, ମନରେ ବିଚାର ଆସିଲା ଯେ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବାବାଙ୍କୁ ଏକଟଙ୍କା ଦକ୍ଷିଣା ଦେବେ । ଯଦି ସେ ଅଧିକ ମାଗିବେ, ତାହେଲେ ଆଉ ଏକ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅଣ୍ଟିଯିବ । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦ୍ୱାରକାମାୟୀ ଯାଇ ଏକଟଙ୍କା ଦକ୍ଷିଣା ଦେଲେ, ବାବା ସେମାନଙ୍କର ମନ ଜାଣିପାରି ଆଉ ଏକ ଟଙ୍କା ମାଗିଲେ । ସପଟ୍ନେକର ତାହା ଆନନ୍ଦରେ ଦେଲେ । ବାବା ତାଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ କହିଲେ 'ଏହି ଶ୍ରୀଫଳ ନେଇଯାଅ ଏବଂ ପତ୍ନୀଙ୍କ କୋଳରେ ରଖି ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଘରକୁ ଯାଅ ।' ସେମାନେ ସେପରି କଲେ, ବର୍ଷେ ପରେ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜାତ ହେଲା । ଆଠ ମାସର ଶିଶୁକୁ ନେଇ ସେମାନେ ପୁଣି ଶିରିଡ଼ି ଆସିଲେ ଏବଂ ବାବାଙ୍କ ଚରଣରେ ବାଳକକୁ ଅର୍ପଣକରି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ କି 'ହେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀ ସାଇନାଥ ! ଆପଣଙ୍କର ଋଣ ଆମେ କିପରି ପରିଶୋଧ କରିବୁ ? ଆପଣଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମର କୋଟି କୋଟି ପ୍ରଣାମ । ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଉପରେ ଆପଣ ସର୍ବଦା କୃପା କରିଥାଆନ୍ତୁ, କାରଣ ଆମର ମନ ଯାହା ଶୟନ, ଜାଗରଣ ଆଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୟରେ କି କି କଥା ସବୁ ଚାଲିଆସୁଛି, ତାହା ଆପଣଙ୍କର ନିରନ୍ତର ଭଜନରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଉ, ଏହି ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ସେହି ସନ୍ତାନର ନାମ ମୂରଲୀଧର ରଖାଗଲା । ପରେ ଆଉ ଦୁଇ ପୁତ୍ର ଭାସ୍କର ଓ ଦିନକର ଜନ୍ମ ହେଲେ । ସପଟ୍ନେକର ଦମ୍ପତିଙ୍କର ଏବେ ଅନୁଭବ ହେଲା ଯେ ବାବାଙ୍କର ବଚନ କେବେ ଅସତ୍ୟ ଓ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସାଇନାଥାର୍ପଣମସ୍ତୁ । ଶୁଭଂ ଭବତୁ ।।

ବାବାଙ୍କ ସମାଧିର ପ୍ରଥମ ଫଟୋଚିତ୍ର